

CultureTalk Tibetan Language and Culture Video Transcripts:
<http://langmedia.fivecolleges.edu>
Tibetans Living Abroad

“Exile” Dialect or Lhasa Dialect

Tibetan transcript:

འདྲི་བལྟེ་:

ཨ་ནི་བོད་པ་བལ་ཡུལ་ལར་མི་ཚོ་སྐྱེ་གྱི་ཡོད་རེད། ཨ་ནི་རྒྱ་གར་ལར་ཡང་མི་ཚོ་སྐྱེ་གྱི་ཡོད་རེད། ཨ་ནི་འདྲི་སྐོར་ལ་ཉོག་ཚམ་ཞིག་ལ་བ་རོགས་གནང་།

བསོད་ནམས་ལྟེ་:

འོང་འོང་... ད་རྗེས་མ་ག་རི་བྱེས་པ་རེད་ཟེར་ན་ཕྱི་རྒྱལ་ལར་འགོ་སྐྱེ་འདི་འདྲ་བོད་པ་མང་པོ་ཞིག་
པོ་བྱུང་འདུག་པ། ཨ་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་འགོ་བ་འདི་ག་བ་ཡིན་ན་ Canada དང་ Switzerland.
ཨ་ནི་སྤོན་མ་སྤོན་མ་ཡིན་ན་བོད་པ་མང་ཆེ་བ་ Switzerland
ཞུང་གི་རོགས་རམ་བྱེད་ནས་ཁོ་ཚོ་ལར་བོད་པ་བསྐྱེད་ས་འདི་འདྲ་ས་ཆ་ཁ་ཤེས་འདི་འདྲ་བཞག་
བཞག་འདུག་པ།
ཨ་ནི་བོད་པ་མང་ཆེ་བ་ Switzerland འདི་བར་མི་ཚོ་སྐྱེ་ས་གོང་གསེབ་འདི་འདྲ་སྐྱེང་རྗེ་བོ་ཡག་
པོ་འདི་འདྲ་པ་གིར་རང་ལས་ཀ་བྱེད་ས་ར་འདྲ་བཟོ།
བོད་པ་འདི་ཚོ་ཕྱི་རྒྱལ་འདྲ་མི་འདྲ་ལར་མི་ཚོ་སྐྱེ་ཡ་བྱུང་འདུག་པ།
ཨ་ནི་མང་ཆེ་བ་འདི་བར་མི་ཚོ་སྐྱེ་ནས་བསྐྱེད་གྱི་ཡོད་རེད།

འདྲི་བལྟེ་: ཕྱི་རྒྱལ་ལར་བོད་པའི་ག་འདྲ་བེ་བྱེད་གྱི་ཡོད་རེད།

བསོད་ནམས་ལྟེ་:

ད་བལ་ཡུལ་དང་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་བར་ཡམ་མཚན་པོ་ཞིག་ག་འདྲ་ཡོད་རེད་ལ་བ་ན་བལ་ཡུལ་ལར་གདན་
གྱི་བཟོ་གྲ་ཡོད་པ་བྱས། ཕྱི་རྒྱལ་ལར་འདི་འདྲ་ཡོད་མ་རེད།
ཁོ་ཚོ་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་སྐྱེ་བས་པ་འདྲ་ཡིན་ན་ལས་ཀ་ག་རི་ཡོད་པ་འདི་བྱས།
སོ་སོའི་འདོད་པ་ཡོད་པ་ལས་ཀ། ད་ག་རི་ཟེར་དགོས་རེད།
ད་སོའི་སོའི་བྱས་བྱུབ་པའི་ལས་ཀ་བྱས།
ཁ་ཤེས་ལས་ཀ་འདི་ག་ཚོང་ཁང་ནང་ལས་ཀ་བྱས་ཀ་ཕྱིན།
ཁ་ཤེས་ཁང་པ་གཙང་མ་བཟོ་ཡ་དང་ཁ་ཤེས་སློབ་གྲྭ་སློབ་ག་ཕྱིན་རེད་པ་ སློབ་གྲྭ་སློབ་ནས་
college ལར་སློབ། སློབ་སྐྱོང་ཡག་པོ་ཡོད་པ་ན་ office

ལས་ཁུང་ཆེན་པོ་འདི་འདྲ་རང་ལས་ཀྱི་བྱས།
ཨ་ནི་བོད་པ་མི་ཚོ་སྐྱེ་བའི་དེ་འདྲ་མི་འདྲ་ཡོད་རེད།

འདྲི་བ་དེ། ཨ་ནི་བོད་པ་སྐྱེ་བའི་གིན་སྐྱེས་སྐྱེ་བའི་ཡོད་རེད་ཅེས་པ།

བསོད་ནམས་དེ། རེད་

འདྲི་བ་དེ། ཁོ་ཚོའི་མི་ཚོ་ག་འདྲ་ཡོད་རེད། ཁོ་ཚོ་དབྱིན་སྐད་ཡག་པོ་ཡོད་རེད།
ཡིན་འང་བོད་སྐད་ག་འདྲ་ཡོད་རེད།

བསོད་ནམས་དེ། ད་པར་ལམ་ག་རེ་རེད་ཟེར་ན་དབྱིན་ཇི་རྒྱག་ཡ་མང་བ་བྱས།
ཨ་ནི་ཁོ་ཚོ་བོད་པ་ཡང་ཅུབ་ཅུབ་བྱས་ནས་བསྐད་ས་མེད་བ་འདྲ་བྱས་ཨ་ནི་བོད་སྐད་རྒྱག་ཡ་ལག་
པོ་བྱས། ཨ་ནི་བོད་སྐད་རྒྱག་ཡ་ལག་པོ་རེད།
བོད་སྐད་རྒྱག་ཡ་ལམ་དཀའ་ལས་ལག་པོ་ཡོད་དུས་བོད་སྐད་ཚུ་རྒྱག་རྒྱག་ཡོང་ཡ་དཀའ་ལས་ལག་
པོ་ཡོད་རྒྱ་རེད།
ཡང་ཁ་ཤེས་ལམ་བོད་པ་མང་པོ་ཅུབ་ཅུབ་བྱེད་ས་ཆ་འདི་འདྲ་ལམ་སྐད་ཆ་ཉོག་ཙམ་ཡག་བ་མིན་
གོ་བསམས་ཀྱི་འདུག།

འདྲི་བ་དེ། སྐྱིད་སྐྱུག་མང་པོ་དང་སྐྱིད་སྐྱུག་ party མང་པོ་ཡོད་རེད་ཅེས་པ།

བསོད་ནམས་དེ། རེད་རེད།

འདྲི་བ་དེ། ཨ་ནི་བོད་པ་འདི་ཚོ་དཔེ་མང་པོ་རྒྱ་གར་ལའང་ཡོད་རེད་ཨ་ནི་ག་ས་གར་ལ་འདུག་པ།

བསོད་ནམས་དེ། རེད་དེ་འོ་རྒྱ་གར་ལམ་བོད་གཅིག་དག་ས་གསལ་བསྐད་ཡོད་རེད།
གཙོ་བོ་འདི་ས་ཆ་ག་རེ་རེད་ཟེར་ན་ Dharamsala རེད་འདུག་པ། ཨ་ནི་ Dharamsala
བོད་པ་ camp འདི་འདྲ་རྒྱལ་སར་གཅིག་ཚང་མ་ང་ཚོ་བོད་ལ་སྐྱེ་བས་པ་ནང་བཞིན་བྱས།
སྟ་ཁང་ཡོད་པ་བྱས། དཀོན་འདུས་བཞུགས་སར་འདིར་རེད་པ།
ཨ་ནི་བོད་པ་མང་པོ་པར་གིན་ལམ་ཅུབ་ཅུབ་བྱས་ནས་བསྐད་ཡོད་རེད། ཨ་ནི་བོད་པ་ཁ་ཤེས་
Delhi ལམ་བྱིན་Ludhiana ལམ་བྱིན། འདི་ཚོར་ལམ་ sweater ཡི་ཚོང་རྒྱག་ཡ། sweater

འདི་ Ludhiana

ལར་ཉོ་ཨ་ནི་དགུན་ཁ་རྒྱ་གར་རྒྱལ་སར་ག་སར་ལར་འཚོང་བ་འགོ་ཡི་ཡོད་རེད།

འདྲི་བ་ལྟོ། ཨ་ནི་བོད་བ་འདི་ཚོང་རྒྱལ་ཡ་ལར་དབེ་དགའ་བོ་འདུག།

བསོད་ནམས་ལྟོ། རེད་རེད། ད་གཙོ་བོ་འདི་ཚོང་རང་ཡོང་གི་འདུག་པ།

གཞན་དག་འདི་འདྲ་རང་མེད་ཅང་ཁོ་ཚོང་ཉག་ཉག་ཡོད་དུས་ཚོང་འདི་ཡག་པོ་ཞིག་དྲག་ཆགས་
བསྐྱེད་ཡོད་རེད།

འདྲི་བ་ལྟོ། ཨ་ལས་རྒྱ་གར་ལ་བོད་བ་སྦྱིད་སྦྱུག་ག་འདྲ་འདུག། ཁོ་ཚོ་སློབ་སྦྱོང་ག་འདྲ་འདུག།

བསོད་ནམས་ལྟོ། ད་ཡང་རྒྱ་གར་ལ་Dharamsala

དང་འདི་འུ་གཡས་གཡོན་ལར་བོད་གཞུང་སློབ་གྲྭ་ཡོད་རེད།

བོད་གཞུང་གི་སློབ་གྲྭ་མང་འདི་འདྲ་ཡོད་དུས་བོད་བ་མང་ཞིག་བོད་གཞུང་གི་སློབ་གྲྭར་འགོ་ཡ་རགས་
ཅང་བོད་སྐད་རྒྱལ་ཡ་གཅི་བོ་མ་ཡིན་པར་བྱས་བྱིས་ཡ་དང་སློབ་ཡ་འདི་ག་ཚང་མ་དབེ་མ་ཟེན་ཡག་པོ་

ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད་རེད། ཨ་ནི་བོད་བ་འདི་གེ་ Bangalore

འདི་འུ་གང་ཐག་རིང་བོ་རྒྱ་གར་གི་ས་ཆ་གཞན་དག་འདི་འདྲ་ལར་ཡང་བོད་བ་སྦྱིད་སྦྱུག་འདི་འདྲ་ཞིག་
པོ་ཞིག་ཡོད་རེད་ཟེར་འདི་འདྲ་ཟེར་གི་འདུག།

འདྲི་བ་ལྟོ། ཨ་ལས་ཨ་ནི་བོད་བའི་སྦྱུག་གུ་འདི་འདྲའི་གཞུང་གི་སློབ་གྲྭ་བྱེད་གི་ཡོད་རེད། རྒྱ་གར་གི་ college

ལར་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་གི་ཡོད་རེད་པ།

བསོད་ནམས་ལྟོ། ཡོད་རེད། བོད་བ་མང་བོ་རྒྱ་གར་གི་ college ལར་ཕྱིན་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་གི་ཡོད་རེད།

འདི་ནང་འདྲ་མི་འདྲ་ཡོད་རེད།

English translation:

Interviewer: Then, Tibetans live in Nepal. They also live in United States and India.
Could you talk a little bit about this?

Sonam: Yeah... yeah. Then, what happened later is, there were many Tibetans who went
abroad. They went abroad everywhere such as Canada and Switzerland. Then
long time ago, the government of Switzerland helped a large amount of Tibetans
to come to Switzerland and permit them to live in many rural areas and work in
beautiful cities. Tibetans live in many different foreign countries.

Interviewer: How do Tibetans live abroad [what do they do there]?

Sonam: The difference between residing in Nepal and abroad is that, in Nepal, there is the carpet factory. There is no such thing abroad. When they [Tibetans] get there, they do whatever jobs are available. How should I say this... well... whichever work you are capable of or you know of. Some people go to work in the stores, some do housekeeping, cleaning the house, some go to school and teach in schools and colleges. If you are well educated, you will find jobs in the big offices [companies]. Tibetans live on by doing [a] wide variety of things.

Interviewer: Then there are Tibetans who are born there [abroad].

Sonam: Yes.

Interviewer: How are their lives? They are good at English [speaking], how is their Tibetan [spoken skill]?

Sonam: Well... the thing about there is that English is the major language. Then, Tibetans do not get to live together as community, thus it is difficult to speak Tibetan. Since it is rare to speak Tibetan, it is hard to become fluent in Tibetan. Also, in some of the places such as New York where Tibetans live together as community, they might be able to speak better Tibetan.

Interviewer: There are many associations and association parties.

Sonam: Yes, yes.

Interviewer: Then there are so many Tibetans in India, and they are everywhere in India.

Sonam: Yes, there are. There are Tibetans everywhere in India, mostly in Dharamsala¹. In Dharamsala, there is a large population of Tibetan communities. It became a whole city of Tibetans and feels like you are in Tibet. There are also monasteries [Buddhist centers] and His Holiness [the 14th Dalai Lama] also resides there. There are so many Tibetans who live together there. Some Tibetans go to Delhi and Ludhiana². They do sweater business. They buy the sweaters in Ludhiana and then in the winter, they go to cities all around India to sell them.

Interviewer: Tibetans like to do business, right?

Sonam: Yes, yes. The main [income] source is business. Since there are not many others [jobs], business became the main thing.

Interviewer: How are the communities in India? How about education?

¹ Northern India where the Tibetan Administration in Exile is located.

² A city and a municipal corporation in Ludhiana district in the Indian state of Punjab.

Sonam: Well, in India, there are Tibetan schools [administrated by the Tibetan Administration in Exile] in Dharamsala and nearby areas. Since there are those schools, many Tibetans get to go to those schools, thus their written and spoken Tibetan is very good. Then, some Tibetans live in faraway places such as Bangalore and I heard there are Tibetan communities in there as well.

Interviewer: I see. Tibetans students attend Tibetan schools, and do they go to Indian colleges?

Sonam: Yes, they do. Many Tibetans attend Indian colleges and there are universities.

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use every day. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2013 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated